

CELESTE NG

OUR
MISSING
HEARTS

A NOVEL

PENGUIN PRESS · NEW YORK · 2022

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

СЕЛЕСТЕ ІНГ

НАШІ
ВТРАЧЕНІ
СЕРЦЯ

РОМАН

*Переклала з англійської
Анастасія Дудченко*

«НАШ ФОРМАТ» · Київ · 2023

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

УДК 821.111(73)'06-31

I59

Інг Селесте

I59   Наші втрачені серця : роман / пер. з англ. Анастасія Дудченко. — К. : Наш Формат, 2023. — 272 с.

ISBN 978-617-8120-88-7 (паперове видання)

ISBN 978-617-8120-89-4 (електронне видання)

Після економічної кризи до влади у США приходить авторитарний уряд і запроваджує ПАКТ, мовляв, задля «збереження американської культури». Насправді ж цей закон дозволяє забирати дітей у батьків-дисидентів і асимілювати їх у «правильному» середовищі. Хлопчик Птах теж опиняється під загрозою через свою зовнішність. Зростаючи під надмірною опікою батька, він нестримно хоче дізнатися, що сталося з його матір'ю-поетесою. Чому вона зникла? Чому її вірші вилучили з бібліотек? Тож коли він отримує таємничий лист із малюнком — вирушає на її пошуки.

Новий роман Селесте Інг про світ, де шукали винних, а коли не знайшли — призначили. Про відчайдушне бажання батьків захистити своїх дітей. Про кричущу несправедливість, з якою намагаються боротися митці. Про наші втрачені серця, які об'єднують усіх незгодних.

УДК 821.111(73)'06-31

Перекладено за виданням: Celeste Ng. *Our Missing Hearts. A Novel* (NY, Penguin Press, 2022, ISBN 9780593492543).

Видавництво може не поділяти думку авторів.

ISBN 978-617-8120-88-7 (паперове видання)
ISBN 978-617-8120-89-4 (електронне видання)

Усі права застережено. All rights reserved
© 2022 by Celeste Ng
© Дудченко А., пер. з англ., 2023
© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання,
оригінал-макет, 2023

Мой родині

ЛИСТ надходить у п'ятницю. Конверт розрізаний і повторно заклеєний стикером, звісно ж, як і завжди: «Перевірено задля вашої безпеки — ПАКТ». У поштовому відділенні цей лист неабияк усіх спантеличив. Клерк відкрив його, прочитав, передав своєму безпосередньому начальникові, відтак — вищому керівництву. Та зрештою лист визнали безневинним і надіслали адресатові. Зворотної адреси немає, лише поштова марка Нью-Йорка, наклеєна кілька днів тому. На конверті написано його ім'я — Птах, отже, лист від мами.

Він уже давно не Птах.

— Ми назвали тебе Ноем на честь дідуся, батькового тата, — якось сказала мама. — Птахом ти назвався сам.

Коли він промовляв це слово, то почував цілковиту гармонію. Це було створіння, яке земля не здатна втримати, — маленьке, прудке. Допитливо цвірінькає й настовбурчує пір'ячко.

У школі ідеї не оцінили. Птах — це не ім'я, сказали вони. Його звати Ной. У виховательки з дитсадка аж дим із вух ішов:

— Він не реагує, коли я його кличу. Відгукується лише на Птаха.

— Бо він і є *Птах*, — відповіла тоді мама. — Він відгукується на ім'я Птах, то, будь ласка, так до нього і звертайтеся. До біса те свідоцтво про народження.

На всіх конвертах, що надходили зі школи, вона маркером замальовувала ім'я Ной, а натомість писала «Птах».

Така вже була його мама — тверда і неблаганна, коли дитина потребувала допомоги.

Зрештою школа пішла на поступки, хоча надалі вчитель завжди брав Птахове ім'я в лапки, наче гангстерське прізвисько. «Шановний “Птаху”, будь ласка, нагадай мамі підписати дозвіл

на екскурсію. Шановні містере та місіс Гарднери, “Птах” уважно і з повагою ставиться до навчання, але йому варто бути зосереженишим на уроках». Так було до його дев’яти років. А тоді мама пішла, і він став Ноем.

Батько сказав, що це на краще і він більше нікому не дозволить називати його Птахом.

— Якщо хтось тебе так назве, — сказав він, — поправ їх. Мовляв, «вибачте, але це не моє ім’я».

Це була одна з багатьох змін, відколи мама пішла від них. Нова квартира, нова школа, у батька — нова робота. Цілковито нове життя. Так, наче батько хотів змінити геть-чисто все, щоб мама — якщо раптом захоче повернутися — не знала навіть, де їх шукати.

Торік, дорогою додому, він перестрів на вулиці свою колишню виховательку.

— О, привіт, Ною, — сказала вона. — Як справи?

Він так і не второпав, чи то жаль був у її голосі, чи самовдоволення.

Тепер йому дванадцять. Він уже три роки Ной, але це ім’я все одно скидається йому на гелловінську маску, гумову й незручну, — він геть не розуміє, як її носити.

Аж ось раптом — лист від мами. Почерк начебто схожий, та й ніхто більше так його не назвав би. *Птах*. Після всіх цих років він іноді забуває її голос. Коли намагається відтворити його в пам’яті, той тікає, наче тінь, яка розчиняється в темряві.

Руки його тремтять, коли відкриває конверт. Минуло три роки без жодних звісток, але тепер він нарешті все зрозуміє. Чому вона пішла. Де була.

Але всередині — нічого, лише малюнок. Увесь аркуш від краю до краю вкритий малюнками завбільшки з монетку: коти. Великі, маленькі, смугасті, триколірні, двоколірні, сидять із настовбурченими вушками, вмивають лапки, валяються в калюжках сонячних променів. Намальовані похапцем. Колись давно мама так розмальовувала його паперові пакети з обідом, та й сам він часом малює таке в зошитах. Лише кілька ліній, але форма впізнавана. Яскрава. Це все. Жодного речення, ба навіть жодного

слова, просто кіт за котом, виведені кульковою ручкою. Щось у цьому є, це викликає якийсь спогад, але він не може його упіймати.

Перевертає аркуш у пошуках підказок, але зі зворотного боку порожньо.

— Чи пам'ятаєш ти щось про маму? — якось запитала в нього Сейді.

Вони були на дитячому майданчику, на самому вершечку гірки, і слизьке полотно розкинулося в них під ногами. П'ятий клас, останній, у якому існує велика перерва. Усе для них замаленьке, розраховане на малюків. По той бік заасфальтованого майданчика бігають їхні однокласники: «Я йду шукати!».

Насправді він пам'ятав, але нікому не хотів розповідати, навіть Сейді. Вони обоє не мали мам, і це зближувало, та причини були зовсім різні. Неоднакове сталося з мамами.

— Не дуже, — відповів він. — А ти про свою?

Сейді взялася за перекладину і повисла, напружила руки, ніби збирається підтягнутися.

— Тільки те, що вона була героїною, — відповіла та.

Птах нічого на те не сказав. Усі знали, що батька-матір Сейді позбавили батьківських прав, і тому вона потрапила у прийомну сім'ю й опинилась у їхній школі. Про них говорили різне: буцімто мама в Сейді була чорна, а тато — білий, але вони симпатизували китайцям і продавали Америку. Про Сейді теж різне казали: що коли офіцери прийшли по неї, вона вкусила одного і з криками побігла назад до батьків, аж її довелося закувати в наручники. І що це в неї вже не перша нерідна сім'я: її кілька разів передавали з рук у руки, бо вона — суцільна проблема. Подейкували, що навіть після того, як її забрали в батьків, ті й надалі виступали проти ПАКТу, наче їм було байдуже, чи повернеться донька; що буцімто їх узагалі арештували й вони зараз десь сидять за ґратами. Він підозрював, що про нього теж різне пліткують, але не хотів знати, що саме.

— Хай там як, — править далі Сейді, — коли я виросту, повернуся в Балтимор і знайду їх обох.

Хоч вони й навчалися в одному класі, Сейді була на рік старша за Птаха і не давала йому про це забути. «Довелося лишити її на другий рік, — шепотілися інші батьки із сумом у голосі, забираючи своїх дітей зі школи. — Через *виховання*. Але навіть це їй не допомогло».

— Як? — спитав Птах.

Сейді не відповіла, а за хвилину відпустила перекладину й осіла на гірці поруч із ним — маленька непокірна купка одягу. Наступного року Сейді зникла, щойно закінчився навчальний рік. Почався сьомий клас, і Птах знову зостався сам-самісінький.

Уже п'ята. Батько скоро буде вдома і, якщо побачить листа, змусить Птаха його спалити. У них не лишилося жодних маминих речей, навіть одягу. Коли вона пішла, батько спалив її книжки в каміні, розбив її мобільний телефон, викинув усі її речі край тротуару. «Забудь про неї», — сказав він. До ранку місцева голота начисто все порозбирала. А за кілька тижнів вони переїхали у квартиру в кампусі, залишивши в попередньому помешканні ліжку, яке батько колись ділив із мамою. Тепер він спить на нижньому ярусі ліжка, а Птах — на верхньому.

Треба самому спалити листа. Її речі несуть небезпеку. Ба більше: коли він бачить на конверті своє ім'я, своє колишнє ім'я, у його душі починаються двері й через них змією всередину проникає протяг. Часом він придивляється до людей, що сплять на тротуарах, і вишукує щось знайоме. Інколи навіть знаходить: шарф у горохи, квітчаста червона сорочка, вовняний капелюх, насунутий аж на очі, — і тоді на якусь мить вірить, що це вона. Буде легше, якщо вона зникла назавжди, якщо ніколи не повернеться.

Батькові ключі зі скрипом просовуються в замкову щілину, дзеленчать, шукаючи правильне положення.

Птах мчить у спальню, піднімає ковдру, ховає листа між подушкою й наволочкою.

Він мало пам'ятає про маму, але одне знає точно: у неї завжди був план. Вона не доклала б просто так стількох зусиль — знайти

їхню нову адресу, написати йому, адже це ризик. Отже, лист щось та й означає. Він повторює це собі знову і знову.

Вона їх покинула. Це все, що сказав батько.

А потім опустився на коліна і зазирнув Птахові в очі:

— Це на краще. Забудь про неї. Я нікуди не подінуся, і це — найважливіше.

Тоді Птах не знав, що вона накоїла. Знав лише, що багато тижнів поспіль, у ті години, коли вже давно мав спати, чув із кухні приглушені голоси батьків. Зазвичай ці розмови були йому за коліскову, під яку він засинав за кілька хвилин: знак, що все гаразд. Але останнім часом то було більше схоже на перетягування каната: спочатку батьків голос, тоді — мамин, у якому вчувалася напруга, скреготіння зубів.

Уже тоді він зрозумів: краще ні про що не питати. Тому просто кивнув, і тато — теплий, сильний — міцно його обійняв.

Правду він дізнався вже згодом. Вона наздогнала його на дитячому майданчику, прилетіла по голові, наче камінь: «Твоя мати — зрадниця». Це сказав Д. Дж. Пірс і плюнув на землю, мало не поціливши Птахові на кросівки.

Усі знали, що його мама — Особа Азійського Походження. «Гонбао»*, дражнилися деякі діти. Нічого нового тут не було. Якщо придивитися, у Птаховому обличчі ці риси проступали всюди, де він не успадкував чогось від батька: у нахилі вилиць, формі очей. Саме собою азійське походження — не злочин, нагадувала всім влада. «ПАКТ не має стосунку до раси, — невтомно повторював президент. — Ідеться про патріотизм і мислення».

— Але твоя мати влаштовувала бунти, — сказав Д. Дж. — Мої батьки так сказали. Вона була небезпечна для суспільства. По неї мали прийти. Тому вона і втекла.

---

* Гонбао, або кунг-пао — страва китайської (сичуанської) кухні; одна з найпоширеніших, яка асоціюється з китайськими стравами в Америці. У цій книжці транслітерація з китайської подана за системою Кірносової — Цісар. — *Тут і далі прим. пер.*

Батько попереджав його про це.

— Люди всіяке казатимуть, — застеріг він Птаха. — А ти просто собі вчися. Кажі: «Ми обірвали з нею всі зв'язки. Її більше немає в нашому житті».

Він так і сказав.

Ми обірвали з нею всі зв'язки. Її більше немає в моєму житті.

Серце стислося й розбилося в нього у грудях. На чорній землі блищала й танула слина від плювка Д. Дж.

Коли батько заходить у квартиру, Птах уже сидить за підручниками. Зазвичай він підстрибує, обіймає тата. Сьогодні ж усі його думки про лист, тож він схиляється над домашнім завданням і ховає очі.

— Ліфт знову не працює, — каже батько.

Вони живуть на верхньому поверсі гуртожитку. Десять сходових прогонів. Ця будівля — з найновіших, але університет такий старий, що навіть новіші будівлі вже сильно постарішали.

«Ми тут були ще до того, як Сполучені Штати стали країною», — полюбляє казати батько. Й оце «ми» промовляє так, наче досі викладає на факультеті, хоча вже багато років — ні. Зараз він працює в університетській бібліотеці: веде облік, розставляє книжки по полицях, — а квартира додається як бонус до роботи. Птах розуміє, що то неабияка пільга — погодинна оплата праці в батька невелика, грошей бракує, — але він не сприймає це за особливу перевагу. Раніше в них був цілий будинок із подвір'ям і садом. А тепер — крихітна двокімнатна квартирка в гуртожитку: одна на двох із батьком спальня і вітальня з мінікухнею. Плита на дві конфорки, мініхолодильник — аж такий «міні», що навіть пакет молока вертикально не поставиш. Студенти, які живуть під ними, постійно змінюються. Щороку в них з'являються нові сусіди. Та щойно починаєш упізнавати людину в обличчя, як на її місце вже заїжджає нова. Влітку не працює кондиціонер, узимку обігрівачі шпарять на повну. А коли норавливий ліфт вирішує перепочити, піднятися чи спуститися можна лише сходами.

— Що ж, — править далі батько. Береться за вузол краватки, послаблює його. — Повідомлю управителіві.

Птах зосереджено дивиться на зошит, але відчуває, що батько вперся в нього поглядом. Чекає, коли Птах здіме очі. Птах не наважується.

Домашнє завдання з англійської на сьогодні: «Напишіть один абзац про те, як розшифровується абревіатура ПАКТ і чому ця постанова має вирішальне значення для нашої національної безпеки. Наведіть три конкретні приклади». Він точно знає, що слід написати. Вони щороку вивчають це у школі. Постанова про американську культуру і традиції. У дитсадку вони називали це «обіцянкою»: «Ми обіцяємо захищати американські цінності. Ми обіцяємо наглядати одне за одним». Щороку вони знову і знову вивчали цю тему, тільки слова ставали більші й складніші. На цих уроках вчителі зазвичай багатозначно дивилися на Птаха, і тоді весь клас теж розвертався, щоб подивитися на нього.

Він відкладає це завдання і зосереджується на математиці: «Припустімо, ВВП Китаю — 15 трильйонів доларів і щороку зростає на 6 %. Якщо ВВП Америки — 24 трильйони, але щороку зростає лише на 2 %, скільки потрібно років, щоб ВВП Китаю став більшим за ВВП Америки?».

З цифрами простіше. Одразу зрозуміло, де правильна відповідь, а де — ні.

— Ною, все гаразд? — питає батько.

Птах киває і робить невиразний жест у напрямку зошита.

— Просто багато домашки, — відповідає він.

Батька, вочевидь, ця відповідь задовольняє, і він іде у спальню, перевдягатися.

Птах обчислює, обводить суму акуратним прямокутником. Не має сенсу розповідати батькові, як у нього минув день. Усі вони однакові. Піти у школу звичним маршрутом. Виголосити присягу, заспівати гімн, походити з аудиторії в аудиторію з опущеною головою, намагаючись не привертати уваги в коридорах. Ніколи не підіймати руки. Коли видається вдалий день, його ніхто не помічає. Коли поганий — його або дражнять, або жаліють. Він не знає, що його дратує дужче, але винна в тому точно мама.

Немає особливого сенсу запитувати батька про його день. Наскільки він може судити, його дні мало чим відрізняються один від

одного. Він котить візочок від шафки до шафки, ставить книжку на місце, знов і знов, по колу. У кімнаті зі стелажками вже чекає наступний візок. «Сізіфова праця», — казав тато, коли тільки починав там працювати. Колись він викладав лінгвістику. Він обожає книжки і слова, вільно розмовляє шістьма мовами, читати може ще вісьмома. Це саме він розповів Птахові історію про Сізіфа, приреченого довіку котити камінь на вершечок пагорба. Батько любить міфи і малозрозумілі латинські слова та корені слів — такі довгі, що доводиться чимало попрактикуватися, перш ніж вони почнуть відскакувати від зубів, як молитва. Він міг відволіктися просто посеред речення й почати пояснювати складний термін, залізти у справжнісінькі хащі історії слова, його походження, життєвого шляху, всіх його рідних і двоюрідних братів та сестер. Знімати один за одним шари його значення. Птахові колись це теж подобалося. Тоді він іще був малий, батько викладав, мама була поруч і все було інакше. Тоді він іще вважав, що в історіях можна знайти відповіді на все.

Зараз батько рідко говорить про слова. Він до піску в очах утомлюється в бібліотеці. Коли приходить додому, його ореолом оточує тиша, наче просочилася в нього зі стосів книжок, з прохолодного повітря із солодкавим затхлим ароматом, із сумороку, який лягає на плечі і якому майже не заважає слабенький ліхтарик над кожним проходом. То Птах і не запитує. З тієї ж причини тато не любить говорити про маму: обом простіше уникати згадувати те, чого не повернеш.

Однак вона повертається раптово. У проблісках пам'яті. Як уривки напівзабутого сну.

Її сміх різкий, наче крики морського котика, хрипкуватий і голосний; сміючись, вона аж закидала назад голову. Нежіночий, як вона сама гордо його називала. Те, як вона постукувала пальцями, коли думала — у неї в голові вирувало стільки думок, що вона не могла сидіти спокійно. А ще оце: глупа ніч. У Птаха сильна застуда. Він прокидається весь мокрий, панікує, кашляє, плаче. Груди ніби залиті гарячим клеєм. Він точно помре. Мама накидає на нічник рушника, лягає поруч, притискається холодною щогою до його чола. Обіймає, аж доки він засне. Обіймає цілісіньку ніч.

Щоразу, як наполовину прокидався, відчував її обійми, і липкий страх, що вже готовий був піднятися в ньому, танув і відступав.

Вони сидять удвох за столом. Птах барабанить олівцем по зошити, батько уважно гортає газету. Весь світ читає новини онлайн, скролить найгарячіші теми, витягає телефона з кишені, почувши сповіщення про термінову новину. Батько колись теж так робив, та коли вони переїхали, він відмовився від телефона й ноутбука. «Я просто старомодний», — відповів він, коли Птах спитав його про це. Тепер він читає газети, від першої до останньої сторінки. «Кожне слово, — каже він, — щодня». Дужче вихвалятися нікуди. Птах намагається не озиратися на спальню, де під подушкою лежить лист, а зосередитися на завданнях. Але натомість читає заголовок на першій шпальті газети, що відгороджує його від батька. «Уважні сусіди запобігли потенційному заворушенню в окрузі Колумбія».

Птах обчислює: «Якщо авто корейського виробництва коштує 15 тисяч доларів, але служить лише три роки, а авто американського виробництва коштує 20 тисяч, але служить 10 років, скільки грошей можна зекономити протягом 50 років, якщо купувати автомобілі лише американського виробництва?». «Якщо вірус поширюється експонентно серед десятимільйонного населення і швидкість зараження подвоюється щодня...»

Батько перегортає сторінку.

Лишилося тільки есе. Птах слово за словом корябає односторонній текст. «ПАКТ — дуже важливий закон, який покінчив із Кризою і зберіг безпеку нашої країни, тому що...».

Він полежено спостерігає, як батько складає газету й дивиться на годинник. Це означає, що можна облишити есей і відкласти олівець.

— Уже майже пів на сьому, — зауважує батько. — Ходімо поїмо.

Вони переходять вулицю, йдуть вечеряти в їдальню. Ще один плюс татової роботи — не треба готувати. Непоганий варіант для самотнього батька. Як щось іде не так і вони пропускають вечерю, тато щось придумує. Наприклад, дістає із шафи макарони в синій упаковці. Після такої вечері вони обидва лишаються

голодні. До того як мама пішла, вони втръох їли за кухонним столом. Батьки базікали й реготали, а потім мама тихенько наспівувала собі під ніс, поки мила тарілки, а тато їх витирав.

Вони знаходять столик у дальньому кутку їдальні, де можна поїсти на самоті. Довкола повно студентів. Вони зібралися по двоє-троє, і тихий гул приглушених голосів літає в повітрі. Птах не знає їхніх імен і бачить лише кілька знайомих облич. Немає в нього звички дивитися людям у вічі. «Просто йди, не зупиняйся», — завжди каже батько, коли перехожі вирячаються на Птаха, і їхні погляди чіпляються за його обличчя, наче ті стоноги. Птах радий, що йому не треба всміхатися студентам, кивати, про щось ввічливо розмовляти. Вони теж не знають, як його звати, та й однаково всі вийдуть у кінці року.

Вони вже майже доїдають вечерю, аж зовні починається якась метушня. Бійка, удар, вереск шин. Сирени.

— Сиди тут, — командує Птахові батько.

Він біжить до вікна, де вже скупчилися студенти і визирають на вулицю. Стигне їжа в покинутих тарілках на всіх столах. На стелі та стінах видно сині й білі спалахи світла. Птах не підводиться. Хоч би що то було, воно мине. «Тримайся якнайдалі від проблем», — завжди каже батько. А проблеми для нього — це все, що привертає увагу. «Бачиш проблему, — сказав якомсь він, — біжи в інший бік». Отакий його батько: плентається життям, повисивши голову.

Але голоси в їдальні гучнішають. Сирен більшає, спалахів світла теж. На стелі стрибають величезні об'ємні монструозні тіні. Знадвору долинають нерозбірливі злі голоси, а потім — стукіт багатьох чобіт по асфальту. Він ніколи нічого такого не чув. Йому наче й кортить підбігти до вікна, визирнути, подивитися, що там відбувається. А з іншого боку, він би не проти залізти під стіл, сховатися, наче маленьке звірятко, яким він раптом став почуватися. З вулиці доноситься хрипкий голос, підсилений гучномовцем: «Це поліція Кембриджа. Будь ласка, не виходьте з приміщень. Будьте якнайдалі від вікон і чекайте подальших інструкцій».

Студенти поспіхом повертаються за столи. Пеггі, відповідальна особа в їдальні, прожогом кидається до штор і засовує їх. Шепотіння голками пронизує повітря. Птах уявляє, що там,

надворі, — розлючена банда, що там барикади зі сміття та меблів, літають коктейлі Молотова і все палає. Усі фотографії часів Кризи, які він бачив на уроках, тепер оживають у його уяві. Він стукає ногою, аж поки батько повертається за стіл, а тоді ховає це нервово збудження в себе у грудях — там, де в нього порожнеча.

— Що там таке? — питає Птах.

Батько хитає головою.

— Якесь заворушення, мабуть, — відповідає він. Помічає, які величезні у Птаха очі. — Усе гаразд, Ною. Представники влади вже тут. У них усе під контролем.

Під час Кризи заворушення відбувалися весь час. Скільки він себе пам'ятає, вони знову і знову вчили про це у школі. Ні в кого немає роботи, заводи стоять, усього бракує. Банди грабували крамниці й улаштовували погроми на вулицях, палили цілі райони. Смута паралізувала націю.

«Вести продуктивне життя було неможливо», — як сказав було його вчитель із соціології.

Він перемкнув на наступний слайд. Розвалені будинки. Побиті вікна. Танк посеред Волл-стріт. Дим і червона заграва за аркою в Сент-Луїсі.

— Це, юні леді та джентльмени, наочний доказ, чому вам пощастило жити в часи ПАКТу, коли ці страшні протести лишилися в минулому.

І це правда. У житті самого Птаха протести можна було занести в Червону книгу. ПАКТ діяв уже понад десять років. Його ухвалили переважною більшістю в Сенаті та Білому домі, президент підписав його в рекордно короткі терміни. Люди масово підтримували його — це показувало опитування за опитуванням.

До того ж за останні кілька місяців навколо знову почало відбуватися щось дивне. Це були не ті страйки, марші й бунти, як заворушення, про які вони чули на уроках. Це було щось нове. Дивні й, на перший погляд, безглузді фокуси, надто ексцентричні, щоб не звернути на них уваги. І всі спрямовані проти ПАКТу. У Мемфісі люди в лижних масках скинули в річку цілу вантажівку м'ячиків для пінг-понгу і втекли, лишивши по собі шлейф білих

кульок. На кожному м'ячику було намальоване крихітне червоне сердечко і написано: «Скасуйте ПАКТ». А минулого тижня два дрони розтягнули над Бруклінським мостом величезний банер, від арки до арки. «В дупу ПАКТ», було написано на ньому. Поліція штату протягом пів години перекрила міст, підіграла туди верхолазів і зняла банер, але Птах бачив фото, які люди зняли на телефон і виклали в інтернет. Це було на всіх каналах, на всіх сайтах, навіть у деяких газетах. Величезний банер із жирними чорними літерами, а під ними — криво намальоване червоне сердечко, схоже на пляму крові.

Через перекритий міст Нью-Йорк зупинився у страшних заторах. Люди викладали відео з рядами автівок аж до горизонту — ланцюг червоних ліхтариків, що тягнеться в ніч. «Ми додому аж опівночі доїхали», — сказав репортерам один із водіїв. Темні кола під його очима були схожі на дим. «Нас наче взяли в заручники, — додав він, — і ніхто не розумів, що коїться. Було реально схоже на терористичний акт». Журналісти порахували, скільки було витрачено пального, скільки викинуто в атмосферу вуглецю, які економічні витрати через ці згаяні години. Подейкували, що люди й досі знаходять оті м'ячики для пінг-понгу аж у Міссісіпі; поліція Мемфіса оприлюднила фото качки, яка, за їхніми словами, задихнулася через таку кульку. Стравохід у неї був надутий, наче там була величезна пухлина.

— Абсолютно неприйнятна поведінка, — шморгнув тоді носом їхній учитель соціології. — Якщо ви колись дізнаєтеся, що хтось планує таке безчинство, ваш громадянський обов'язок, відповідно до ПАКТу, повідомити про це відповідним органам.

Вони вислухали імпровізовану лекцію й отримали додаткове домашнє завдання: «Напишіть есей на п'ять абзаців про те, як нещодавні події створили загрозу для безпеки всього народу». Птахова рука стиснулася в кулак і заболіла.

І от тепер щось відбувається просто за вікнами їдальні. Птах нажаханий і щасливий водночас. Що там? Атака? Заколот? Бомба?

Батько тягнеться до нього через стіл, бере за руку. Коли Птах був іще малий, він часто так робив, а зараз майже ніколи. Птах — у душі — скучив за цим. Татова рука м'яка, без мозолів. Рука

чоловіка, який працює головою. Його теплі й ніжні пальці огортаються навколо пальців Птаха, заспокоюють його.

— Знаєш, звідки ноги ростуть? — питає батько. — *За-вказує на процес. Заводити, завойовувати, закріплювати.*

Давня татова звичка. Розбирати слова, наче старий годинник, щоб показати, що механізм усередині досі працює. Він намагається заспокоїти Птаха. Ніби розповідає йому казку на ніч. Хочє відволікти його, а може, і себе.

— Плюс *-ворушення*. Рух, — батьків голос аж здіймається на пів октави від радості, наче хтось налаштовує гітару. — Тож *заворушення* — це, по суті, процес руху. Тільки такий рух призведе лише до руйнувань.

У Птаха спливають у голові картинки вирваних із землі залізничних колій, забарикадованих трас, осипаних будівель. Він пригадує світлини, які їм показували на уроках: як люди на протестах кидають каміння, як спецпризначенці сидять навкарачки, ховаються за стіною щитів. Знадвору чути нерозбірливе хрипіння поліційних рацій, голоси то гучнішають, то стихають. Студенти навколо схилилися над телефонами. Шукають пояснень, посять новини.

— Нічого, Ною, — каже батько. — Скоро все закінчиться. Нема чого боятися.

— Я не боюся, — відповідає Птах.

Це і справді не назвеш страхом. Не страх павутинням обплітає його шкіру. Це більше схоже на те, як змінюється світ перед грозою, коли в повітрі відчувається щось величезне, з таким потенціалом, аж волосся дибки.

Хвилини за двадцять крізь засунені штори і подвійне скло долинає нове хрипке повідомлення: «Можете безпечно повертатися до своїх справ. Будь ласка, повідомляйте відповідні органи про будь-яку підозрілу активність».

Студенти починають розповзатися, ставити таці в мийку, поспішати до своїх кімнат, скаржачись на затримку. Вже переважило за пів на дев'яту, і раптом у всіх з'явилися справи деінде. Птах і батько збираються. Петті розсуває штори, за якими видніється вулиця. Надворі вже сутеніє. Працівники ідальні бігають

з ганчірками і мийними засобами. Хтось поспіхом замітає підлогу, збираючи розсипані крупки і хлібні крихти.

— Петті, я сам, — каже Птахів батько, і Петті вдячно киває.

— Бережіть себе, містере Гарднер, — відповідає Петті і знову квапиться в кухню.

Птах совається на стільці в очікуванні, поки тато розсуне всі штори і можна буде нарешті йти додому.

Надворі свіжо і спокійно. Усі поліцейські автівки роз'їхались, люди розійшлись; квартал — порожній. Птах шукає сліди заворушення — ями, обгорілі будівлі, розбите скло. Нічого. А потім, коли вони переходять дорогу, прямуючи до гуртожитку, Птах помічає його. Намальоване балончиком, яскраво-червоне, просто посеред перехрестя. Завбільшки з авто — не прогавиш. Серце, розуміє він. Точнісінько як на банері у Брукліні. Цього разу слова написані навколо нього. **ПОВЕРНІТЬ НАШІ ВТРАЧЕНІ СЕРЦЯ.**

Аж морозом сипонуло по шкірі.

Переходять дорогу, він сповільнює крок і перечитує напис ще раз. **НАШІ ВТРАЧЕНІ СЕРЦЯ.** Напіввисохла фарба частково лишається на підшвах його кросівок. Гаряче дихання застрягає в горлі. Він скошує очі на батька, шукає найменших ознак, що той щось розуміє. Але батько смикає його за руку. Тягне геть, навіть не опустивши очей. І не дивиться на Птаха.

— Пізно вже, — кидає він. — Ходімо додому.

Вона була поетка. Його мама.

— Знаменита, — додала Сейді.

Він знизав плечима.

— Та невже?

— Ти приколюєшся? — відповіла Сейді. — Усі чули про Маргарет Міу.

Подумала секунду.

— Ну, — уточнила вона, — принаймні всі читали той вірш.

Спочатку це була звичайна фраза. Така ж, як усі інші.

Незбаром після того, як мама пішла, Птах знайшов у автобусі аркушик, тоненький, наче крило метелика, між сидінням

і стінкою. Таких були ще десятки. Батько вирвав аркушик у нього з рук, зім'яв і кинув додолу.

— Ною, не бери в руки сміття, — наказав він.

Але Птах уже прочитав перші слова: «Всі наші втрачені серця».

Він ніколи досі не чув цієї фрази. Та протягом місяців, а відтак років після того, як мама пішла, вона постійно виникала то тут, то там. Це могло бути графіті в тунелі, чи на стіні баскетбольного майданчика, чи на фанері навколо давно покинутої забудови. «Не забудьте про наші втрачені серця». Бувало, її писали просто на постерах про те, щоб сусіди стежили одне за одним, товстим пензлем: «Де наші втрачені серця?». А ще на листівках, які одного пам'ятного ранку раптом з'явилися всюди: під двірниками автівок, на тротуарах, на ліхтарних стовпах. Відксерені аркушики завбільшки з долоню з однією лише фразою: «Всі наші втрачені серця».

Наступного дня графіті замальовували, постери замінювали, листівки зм'ятали, наче пожухле листя. Вичищали так, ніби йому привиділося.

Тоді це нічого для нього не означало.

— Це гасло проти ПАКТу, — коротко відповів тато, коли Птах запитав у нього. — Від людей, що хочуть його скасувати. Божевільні, — додав він, — береги поплутали.

Птах був згоден. І справді треба бути божевільним, щоб виступати проти ПАКТу. ПАКТ допоміг покласти край Кризі. Завдяки ПАКТу вони мали мир і безпеку. Це навіть діти в дитсадочку знають. ПАКТ був абсолютно простий і логічний: чиниш щось непатріотичне — маєш наслідки. А як не чиниш, то про що хвилюватися? А як бачиш або чуєш щось непатріотичне, то твій громадянський обов'язок — повідомити про це відповідні установи. Він не знав світу без ПАКТу. Для нього він був такою ж аксіомою, як гравітація чи заповідь «Не вбий». Він не розумів, чому хтось може бути проти, як це пов'язано із серцями, як серце може бути втраченим. Хіба можна жити, якщо в тебе немає серця?

Усе це видавалося безглуздом аж до зустрічі із Сейді, яку забрали в батьків і переселили в іншу сім'ю, тому що вони протестували проти ПАКТу.